SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr

V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 79. V Ljubljani, v petek 7. aprila 1893. Letnik XXI.

Deželni zbor štajerski.

Včeraj otvoril se je med drugimi tudi deželni zbor štajerski, kamor je i slovenskim štajerskim poslancem hoditi večinoma mlatit prazno slamo.

Kakor poprej vsako leto, tako je tudi včeraj deželni glavar grof Wurmbrand pričel zborovanje z dolgim, vse mogoče osnove obetajočim govorom. Iz glavarjevih besed posnamemo, da je deželni odbor pripravil načrt za postavo, po kateri naj se po občinah s pomočjo dežele snujejo Raiffeisnove posojilnice. kjer bi kmetovalci ložje dobivali osebni kredit. Morda je ta predlog naperjen vzlasti proti lepo napredujočim slovenskim posojilnicam na Spod. Štajerskem, a nadejamo se, da zavedni Slovenci bodo itak zakon vedeli uporabiti le v svojo korist. — Napovedal je deželni glavar nadalje načrte za oskrbovanje onemoglih poslov, načrt za preskrbljevanje revežev, ki naj se vravna po načrtih posebnih za mesta in posebnih za deželo. — Omenjal je glavar v svojem govoru, koliko je in bo deloval deželni odbor za povzdigo vinoreje, gozdarstva in živinoreje vzlasti potem, ko mu bode v pomoč dobro organizovani deželni kulturni svèt. — Dalje je poročal glavar, koliko se je storilo v zadnjem času v deželi za grajenje železnic, da je bila od zadnjega zasedanja otvorjena železnična proga Poličane-Konjice, da se gradi železnica skozi mursko dolino ter da so v načrtu proge Zeltweg-Wolfsberg, Spod. Dravograd-Velenje in Grobelno, za kar je vlada obljubila svojo blagohotno podporo.

Lepo se slišijo take besede, a ker večinoma ostanejo le besede, zato se štajerski deželani ne zmenijo dosti zanje. Tako n. pr. piše „Slov. Gosp.“: „Naš deželni glavar, gospod na Borlu, nosi se sicer rad za „štajerskega vojvodo“, toda v njem je premalo moža za to, da bi dal človek veliko na njegovo besedo in tako ostane njegov govor, dasi nikoli ne izostane o začetku zborovanja, malone — prazna slama. Kar v njem napove, to se ali ne zgodi ali drugače, kakor on napove, kdo more torej dati kaj na njegovo besedo!“

Mnogo je govoril zgovorni deželni glavar, vendar vsega le ni povedal, vzlasti onega ne, kar nemškim liberalcem posebno pri srcu. To sklepamo iz besed „Slov. Gospodarja“, ki piše: „Žal, da doživimo kmalu še več takih dobrohotnih sklepov. V tem zasedanju je predlogov, ki jih ima priti pred deželni zbor, neki že več k redu in kolikor smemo soditi po nemških listih, najhujši bodo gledé na ljudske šole, gledé na uradni jezik v občinah, gledé nove železnice itd. Pri vseh enacih predlogih se ne gleda toliko na resnične potrebe, kolikor na koristi nemštva ali bolje reče človek: na to, da se nemškemu liberalizmu pomaga na noge, zatare pa pot do pravice konservativnemu slovenskemu kmetu.“

Britke so take razmere, ali tudi mi se tolažimo, kakor imenovavani list, rekoč: „Ali bodi tako! Nam ni treba strahu, sila še ni bila nikdar kaj prida, pa jej zato tudi obstanka ni. Česar je nam treba, to je zaupanje va-se, v svojo pravico in ako smo vstrajni, bode zmaga na naši, na strani pravice. Poslanci naši bodo zagovorniki naši, naših pravic, naših koristij. Ne obetamo si, da njih beseda obvelja v tem zboru; to je skoraj nemogoče, vendar pa ne bode „bob ob steno“. Beseda, ki sloni na skali pravice, ostane in prej ali slej dobi moč, dobi veljavo.“

Tega želimo prav kmalu vzlasti tudi trpko skušenim rojakom na Štajerskem.

Občni zbor katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem.

Iz Celovca, dné 6. aprila.

Velikega pomena je za nas koroške Slovence naše vrlo katoliško-politično in gospodarsko društvo, kateremu je visoki namen, da združuje razkropljene sile v borbi za naše pravice. Zato so tudi zbori, osobito občni zbori tega društva za nas čim večjega pomena.

Zadnji, četrti občni zbor dné 5. aprila t. l. združil je v veliki dvorani gostilne „Massigarten“ do 300 koroških Slovencev, ki so prišli, da čujejo poročilo o društvenem delovanju v minolem letu, a da se tudi posvetujejo, kaj nam je storiti za bodoče, da si ohranimo, da si vspešno varujemo svoje narodne pravice.

Kmalu po 3. uri otvoril je zborovanje čast. g. predsednik Gregor Einspieler, župnik in deželni poslanec, ki je z iskrenimi besedami pozdravil došlo gospôdo, ter predstavil g. vladnega komisarja grofa Lazzarini-ja.

Nato poročal je blagajnik g. Fr. Treiber, mestni kapelan, o denarnem stanju društva, ki je imelo v minolem letu 882 gld. 14 kr. dohodkov in 724 gld. 80 kr. troškov. S primernimi besedami se zahvaljuje g. blagajnik mnogim dobrotnikom društva, ter pozivlja vse navzoče, naj se čim bolj oklepajo našega društva.

Gosp. tajnik Ant. Žak poroča nato o društvenem delovanju v minolem letu. Društveni odbor je imel v minolem letu devet sej. Dné 27. aprila 1892 bil je v Celovcu tretji občni zbor in sijajna slavnostna „beseda“, katere se je udeležilo nad 500 rodoljubnih Slovencev in Slovenk. Dné 28. avgusta je imelo društvo dobro obiskan shod na Golšovem, dné 2. februvarija 1893 pri „Krajcarju“ blizu Tinj, dné 5. februvarija pri „Kranjcu“ v Selu pri Podkrnosu, dné 3. aprila v Žabnicah.

V minolem društvenem letu je društveni odbor dognal do srečnega izida dolgotrajno pravdo z mestnim zastopom celovškim zaradi slovenskih dopisov. Tudi je pridobil slovenskega potovalnega učitelja za kmetijstvo. Mnogo se je odbor moral pečati s šolskimi našimi razmerami, ne da bi si pridobil že

LISTEK

Pisma z Dunaja.

I.

Med bralci „Slovenčevimi“ nahaja se tudi marsikak skrben oče, marsikaka ljubeznjiva mati, katere sin pohaja visoke šole dunajske. S strahom in bojaznijo izročili so mladeniču na pot svoj blagoslov in poslednji opomin: „Dober bodi in Boga ne pozabi . . .“ S strahom pričakujejo sedaj sina v domovino, je-li se bode vrnil dober in nepokvarjen, kakor je odšel, ali pa . . . Toda molčimo raje o tem in prinesimo kratko poročilo o življenju slovenskih dijakov na Dunaju. Poročal bodem le zanesljive vesti, kajti kar priobčujem, je istinito, ker imam sam pogostoma priliko priti v dotiko s slovenskimi dijaki stolnega mesta.

Slovenski dijak je navadno reven. Od doma ne dobi nič ali pa le malo, tako da ob tem nikakor ne more živeti in mu nikakor ni možno posvetiti se izključno svojim študijam. Poišče si tedaj kacega opravila v kaki pisarni, ali kot odgojitelj pri kaki družini. Seveda se vsem to ne posreči, in taki so obsojeni v vedno pomanjkanje in borbo za obstanek. Kajti kakor nekdaj, tako velja tudi še dandanes pregovor: „Kdor hoče iti na Dunaj, mora pustiti trebuh zunaj.“ Res je sicer nekaj podpornih društev, a kaj pomaga vse to; malenkostna podpora izgubi se, kakor kapljica v morju. Marsikateri slovenski dijak — in vsikdar ne vedno najslabši — obsojen je v neznano bedo. Tacih ni malo! — Posledica temu je, da slovenski dijaki navadno ne živé prešérno in razuzdano, kot n. pr. mnogi nemški, a na drugo stran pa ima to zopet slabo posledico, da več ali manj zanemarjajo svoje študije, da le premnogi obupa v trdem boju za vsakdanji kruh, ter da obesi nauke na klin.

Toliko o gmotnem stanju slovenskega dijaštva!

Sedaj pa še nekaj. Dejali smo, da se slovenski dijaki ne udajajo razuzdanosti; tega jim tudi slabe gmotne razmere ne dopusté. A kakor poguben rak razjeda moralno stanje slovenskega dijaštva pesimizem. V koliko je le-ta posledica obupnega boja za vsakdanji kruh, sem že omenil. A da bi se le-ta mêra gotovo ne zasejala v dijaštvo, ako bi bilo trdnega verskega prepričanja, to je gotovo. Ali to je ravno zló, da mnogo mnogo slovenskih dijakov pride že brez trdnega verskega prepričanja na Dunaj. Predavanja brezverskih, večinoma židovskih profesorjev, slabi vzgledi starejših takozvanih „večnih študentov“, slabo berilo itd. pa pripeljejo polagoma tudi nepokvarjeno slovensko mladino do verske mlačnosti. In od verskega indiferentizma do ateizma, oziroma materijalizma, ni več nego en sam majhen korak. In le preveč slovenskih dijakov stori to poslednjo nadepolno stopinjo!

Slovenski dijaki na Dunaju mnogi ne spolnujejo svojih verskih dolžnostij, ne hodijo niti k sveti maši (oprostite, nekateri, posebno tudi radikalci, hodijo v palačo ruskega veleposlaništva k pravoslavni!. To je tudi seme, koje je zasejal razkolniški „Slovanski Svet“, ki pri vsaki priliki priporoča ruski razkol i naši mladini in kojega slovenski velikošolci s posebno slastjo prebirajo.)

In da moje trditve niso pretirane, to dokazuje ona solidarnost, ona soglasnost, s kojo so izločili iz čitalnice društva „Slovenije“ list: „Rimski Katolik“; to dokazuje telegram k liberalni demonstraciji proti katoliškemu shodu; to dokazuje pred vsem časopis „Vesna“, nezdravi in nezreli plod sentimentalizma, pesimizma in cinizma, čegar namen je, otrovati že srednješolsko mladino v nravstvenem in verskem pogledu in navdahniti jo z onimi vse resnično, blago in lepo zanikajočimi idejami, ki so dandanes „moderne“, in vzgojiti iz nje mameluke in robove radikalno-liberalnega tabora. . . .

Tako žalostno je stanje slovenskega dijaštva na Dunaju. Za danes bodi dovelj; prihodnjič bodem o tej bolezni obširneje govoril in navel tudi jedino zdravilo, koje nam je proti temu v razpolago.

Liga + 75.

zaželenega vspeha. Obširneje omenja gospod govornik raznih naredeb, šolskih oblastnij. Nato poroča o tem, kaj se je storilo minolo leto gledé slovenskega uradovanja in kako se je slovenščini godilo pri našem domačem pešpolku št. 7. Omenja še tudi dopolnilne deželnozborske volitve za okraj Celovec-Trg, slovenske zmage v Črni, in opozarja na nakane koroškega „bauernbunda“ in celovškega „parteitaga“.

Pri točki „volitev odbora“ se oglasi g. občinski tajnik Fil. Kandut, ki predlaga, naj se dosedanji odbor, ki se je vrlo truđil, da društvo vsestranski napreduje, zopet izvoli. Temu predlogu ves zbor jednoglasno pritrdi, ter potrjuje dosedanji vrli odbor z živahnimi „živio“-klici.

Ko se je nabirala udnina in sprejemali novi udje, oglasi se g. Skubl, ki ponovi že lani stavljeni predlog, naj se vpeljejo nabiralne knjižice.

Gosp. predsednik pripomni, da bo odbor temu predlogu primerno in potrebno ukrenil.

Pri „raznih nasvètih“ se prvi oglasi g. podpredsednik V. Legat, ki v daljšem, lepem govoru pojasnjuje politične razmere Slovencev v obče in posebej koroških Slovencev. Omenja raznih naredeb, ki morajo globoko žaliti slovenski narodni čut in ki nasprotujejo očitno postavnim določbam. Našteva krivice, ki se nam gode v šolah, pri c. kr. in avtonomnih uradih itd. Obširneje se bavi s shodom koroškega „bauernbunda“ dné 16. oktobra 1892 v Paternijonu, kjer se je očitno napovedala borba slovenskim rodoljubom, in s celovškim „parteitagom“ dné 13. novembra 1892. leta, na katerem se je združilo vse, kar na Koroškem grede in leze zoper nas Slovence, ne izvzemši niti najvišjih c. kr. in deželnih uradnikov. Konečno nasvetuje to-le resolucijo:

„Občni zbor „katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“, ki se je vršil dné 5. malega travna 1893, protestuje proti izjavam koroškega „bauernbunda“ v Paternijonu od dné 16. vinotoka 1892, in nemškega „parteitaga“ od dné 13. listopada 1892, katere so naperjene ne samo proti političnemu, temveč tudi proti narodnemu obstanku koroških Slovencev, in izraža, da hočemo Slovenci s svojimi nemškimi sodeželani v miru in slogi živeti na podlagi ravnopravnosti, kakoršna je zagotovljena vsem državljanom brez razločka narodnosti v naših osnovnih državnih zakonih. — Mi ne zahtevamo za nas nobenih predpravic, mi ne zahtevamo novih jezikovnih postav, ki bi služile samo namenom slovenskegu naroda na Koroškem, mi zahtevamo samo, da se sedaj veljavne postave in naredbe raznih ministerstev tudi z ozirom na koroške Slovence strogo in pravično izvršujejo.“

Zbor je resolucijo sprejel jednoglasno.

Gosp. občinski tajnik Fil. Kandut je v temeljitem, dovršenem govoru osvetlil določbe člena 19. z ozirom na slovenščino. Opirajoč se na odločbe raznih oblastnij in uradov pokazal je s premnogimi drastičnimi izgledi, kako se oni paragraf — ne izvršuje! Ploskanje in gromovito odobravanje je kazalo, kako temeljito ter poljudne je g. govornik razpravljal ono vprašanje! Omenjal je sprva, kako preganja deželni odbor koroški našo materinščino, kako ona nima prav nobenega čisla pri sodnijah in davkarijah, pri našem pešpolku št. 7, pri železnicah itd., ter je konečno nasvetoval sledečo resolucijo, ki se je tudi jednoglasno sprejela:

„Postopanje deželnega odbora koroškega gledé na rabo slovenskega jezika v občinskem uradovanju, kakor je to izjavil z okrožnico do županov od dne 1. svečana 1893, nasprotuje pravicam slovenskega naroda na Koroškem, ki so zakonito zagotovljene po § 19. državnih osnovnih postav. Deželni odbor mora kot najvišji avtonomni urad dvojezične dežele ozirati se tudi na drugi deželni jezik, t. j. na slovenščino, in ustreči željam slovenskih občin.

Istotako nasprotuje državnim osnovnim postavam ravnanje političnih uradov, imenoma celovškega in velikovskega okrajnega glavarstva, katera zahtevata od slovenskih občin nemško uradovanje.

Neopravičeno se je odpravila slovenščina kot drugi polkovni jezik pri pešpolku št. 7. S to naredbo žalil se je globoko in po nepotrebnem patrijotizem svojemu vladarju zvesto in verno udanega slovenskega naroda na Koroškem, kojega sinovi so po vseh bojiščih hrabro se obnašali in kri prelivali za cesarsko rodbino. Mi zahtevamo, da se ta za koroške Slovence tako razžaljiva naredba razveljavi in slovenski jezik zopet uvede kot drugi jezik našega domačega pešpolka štev. 7, kakor se strinja s statističnimi razmerami slovenskega prebivalstva in pravicami slovenskih davkoplačevalcev.

Ob enem se izreka najiskrenejša zahvala gospodom državnim poslancem slovenskem, ki so v raznih interpelacijah in govorih razkrivali v državnem zboru krivice, ki je trpimo koroški Slovenci v narodnem oziru; posebna hvala izraža se še g. poslancu dr. Lav. Gregorcu, ki je temeljito in korenito osvetil zadnje nagibe vojnega ministerstva gledé na odpravo slovenščine kot polkovnega jezika pri pešpolku št. 7.“

G. predsednik Gregor Einspieler pojasnjuje naše šolske razmere, in sicer kaže, kaj je visoko c. kr. ministerstvo določilo o slovenskem pouku in kaj ter s kakšnimi sredstvi delujejo učitelji (pritiskani „od zgoraj“) zoper to. Nadalje razloži, kako so se reševale prošnje občin in one posameznih starišev za slovensko šolo ter kaže, kako se rabi proti Nemcem (oziroma nemškutarjem) in Slovencem dvojna mera brez slehernega principa, veli, kaj je pravo in kako treba ravnati gledé šolskih knjig. Konečno priporoča naslednjo resolucijo:

„Obžalujemo, da c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje še vedno odlaga rešitev prizivov o slovenskih šolah, posebno ker se že bliža začetek novega šolskega leta. Dosedanje določbe visokega c. kr. ministerstva za uk in bogočastje ne zadostujejo potrebam in pravicam slovenskih starišev do svojega materinega jezika. Še vedno je nemščina izključljivi poučni jezik v mnogih šolah, katere obiskujejo v veliki večini slovenski otroci. Način, po katerem rešuje c. kr. dež. šolski svet koroški prošnje za slovenske šole, ne odgovarja postavnim določbam, ker se rabi dvojna mera brez vsakega principa (ravnila); posameznikom, zahtevajočim slovenske šole, odreka se pravica, dočim se sklicuje deželni šolski svet pri prošnjah, poslanih od občin, na želje posameznih strank, ki so podpisale protipeticije. — Mi zahtevamo, da se šolske prošnje rešijo načelno, in sicer za vse stranke — nemške in slovenske — po jednem in istem ravnilu. Tudi deželni šolski svet rešuje prošnje o slovenskih šolah v nenavadno dolgih obrokih; jako urno se pa podviza, ustreči za nemške šole prosečim občinam.

Najtoplejša zahvala izreka se g. državnemu poslancu Robiču za njegov govor, s katerim je statistično dokazal nedostatnost dosedanjih določb o slovenskem pouku in ožigosal rovanje ljudskih učiteljev po slovenskih krajih proti uvedenju trournega poučevanja v slovenščini.“

Tudi ta resolucija se sprejme jednoglasno.

Gospod vrednik „Mira“, Filip Haderlap, omenja, da se je društvenemu odboru posrečilo, pridobiti slovenskega potovalnega učitelja za Koroško, omenja tudi obljubljene postave o kmetskih zadrugah in povabi gospodarje, naj se marljivo udeležujejo gospodarskega pouka. Potem nasvetuje sledečo resolucijo:

„Isti zbor izraža najbolj udano zahvalo prevzvišenemu g. ministru Falkenhaynu, da je primeroma tako naglo in ugodno rešil odborovo prošnjo, naj se namesti pri koroški kmetijski družbi potovalni učitelj, zmožen slovenskega jezika. S tem, da je ustregel g. minister prošnji in prisilil kmetijsko družbo, da najme takega učitelja, izpolnil je iskreno željo vsega slovenskega prebivalstva, kojega velika večina se peča s kmetijstvom; s tem je omogočil narodnogospodarski razvoj koroških Slovencev, ker še le sedaj bodo mogli izkoriščevati kmetijski pouk in ga uporabljati v svoj prid in gmotni napredek.“

K tej točki oglasi se g. Št. Bayer, ki prosi odbor, naj potrebno ukrene, da sme gospod slovenski potovalni učitelj govoriti tudi pri shodih podružnic sv. Cirila in Metoda. Gospod predsednik opozarja na razne določbe, obstoječe v tem oziru, gosp. F. Kandut pa opozarja odbor, da potrebno ukrene, da se kmetijska predavanja slovenska dovoljno razglasé, tako da se jih more udeleževati čim več našega ljudstva. Odbor bode potrebno ukrenil.

Č. g. Št. Bayer prosi nadalje, naj odbor potrebno ukrene, da se na Koroškem ustanovi slovensko pevsko društvo, ki bi sodelovalo pri naših narodnih slavnostih. Gospod podpredsednik Legat kratko pojasni to zadevo.

Na to se g. predsednik Gregor Einspieler zahvali vsem gospodom, ki so prišli k shodu, osobito gospodu vladnemu komisarju ter zaključi četrti občni zbor po šesti uri z živahnimi „živio“-klici presvetlemu cesarju.

Odnošaji med Ogersko in Hrvatsko.

Pri nas na Hrvatskem so konflikti z Ogersko na dnevnem redu, vendar pa privrženci današnjega sistema ne morejo dovoljno nahvaliti prijaznosti Madjarov nasproti Hrvatom. Še celó taki ljudje se nahajajo med poslanci hrvatskimi, ki na ogerskem saboru javno hvalo izrekajo ogerski vladi, da tako po očetovsko skrbi za Hrvatsko, katera zamore le v zvezi z Ogersko napredovati. Ta hrvatski poslanec, zove se Herić, je celó pritrdil onim brezstidnim trditvam madjarskim, da Ogerska vzdržuje Hrvatsko. To je bilo pa celó drugim poslancem preveč ter so ga kasneje v klubu opozorili, da naj drugikrat, kadar misli še govoriti, z drugimi ustanovi, kako bode govoril, da ne osramoti preveč hrvatskih poslancev pred zunanjim svetom. Pa kaj je dobil hrvatski klub za odgovor od tega izroda? „Kaj meni mar Hrvatska, niti se ne povrnem več v to zemljo zdaj, ko sem dosegel, kar sem želel!“ To je značajen odgovor v našem odnošaju nasproti Ogerski, in posebno karakterističen za našo dobo. Samo po takih ljudeh je Hrvatska postala tako odvisna od Ogerske, pa kakor kaže podoba, bo še huje, saj se gre za to, da se iztrebi vsaka iskra domoljubja iz src današnje mladine, pa da se odgoji neka vrsta ljudij samih kozmopolitičnih načel, ki bodo hoteli plesati, kakor jim bodo višji svirali. Skrajni čas je že zares, da se temu ravnanju plemeniteji del prebivalstva vzprotivi, pa da se začne misliti, kako da se odstrani že preveč razraščeni plevel prek narodne njive.

Še o pravem času ste se zedinili opoziciji ter je nade, da se s časoma vendar na bolje obrne, seveda če se bode ravnalo, kakor sem to v zadnjem svojem dopisu razjasnil.

Da pa to ni res, kar je omenjeni poslanec trdil o privrženosti Madjarov nasproti Hrvatski, vé na Hrvatskem vsakdo, kdor hoče videti. Kadarkoli je treba na Hrvatskem kaj investirati, vselej morajo Hrvati sami žrtvovati vse ono, kar je dolžna storiti v prvem redu država. Na Ogerskem samem to stori, pri nas na Hrvatskem nikdar. Koliko ni Zagreb žrtvoval, da je dobil novi državni kolodvor, a te dni se je bralo, da mora mesto Karlovac žrtvovati ogromno svoto 400.000 gld., ako hoče dobiti nov kolodvor.

Ne pomeni li to, zatreti naše občine v gmotnem pogledu na korist državi? Od ogerskih mest se kaj takega ni nikdar zahtevalo. Kje je tedaj ona privrženost Ogerske nasproti Hrvatski, o kateri znajo tudi naši vladni listi pripovedati? Ni li to prava ironija na naše odnošaje? In če se kdo radi tega potoži v javnosti, že se oglasi ogerski minister ter oporeka tako trditev, ali se pa zagrozi, da se ne sme o tem razpravljati.

Tako se je zgodilo naši trgovsko-obrtni kamori te dni. V zadnji sednici omenjene kamore prebran je dopis ministra trgovine in obrta, ki se je zagrozil kamori, da ne sme nič več v svojem izvestju omenjati političnih zadev med Ogersko in Hrvatsko. Pa kaj je bilo v tem poročilu takega, da je ministra tako razjarilo? Nič drugega nego poročilo o stanju naše trgovine in obrta, z dodatkom, da bi trgovina hrvatska lepše se razvijala, ko bi se z nadležne strani več storilo za znižanja tarifov za našo kraljevino, in ko bi se sezidalo še nekoliko prav potrebnih železnic. Vrh tega pa se je marljivi tajnik pri sestavljanju statističnih podatkov oziral na vso Hrvatsko in ne samo na področje zagrebške kamore. Vse to ministru ni bilo po volji, pa je kategorično prepovedal, v bodoče tako sestavljati poročilo. Nedvojbeno je bil minister opozorjen, da je ravno iz tega poročila zajemal dr. Frank podatke za svoj znameniti govor v zadnjem zasedanju sabora hrvatskega, kjer je natanko odkril mačehinsko ravnanje zajedniških ogerskih oblastij nasproti Hrvatski. Misli li minister na ta način zamašiti usta našim poslancem na saboru, da ne bodo mogli odkrivati krivic, ki jih Madjari nanašajo Hrvatom? Moti se! Kamora sama v tem pogledu brž ko ne bode popustila, če tudi jo bodo razpustili, dasi najde vlada pokorno sredstvo za razširjevanje svojih namer, ali je neverjetno, da dobi vlada večino v tem društvu. Pa če jo tudi dobi, resnica se za to še ne bo zadušila; Madjari jo bodo vkljub temu vsako leto slišali v hrvatskem saboru. Tako se pri nas dela javno mnenje!

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. aprila.

Volitve za dunajski mestni zbor so razpisane, začno 13. končajo pa 19. dne l. m. Kristijanski socijalisti so že izdali svoj volilni oklic. V kojem se izrekajo proti vsakemu povišanju občinskih bremen, za decentralizacijo uprave, podržavljenje velicih občekoristnih podjetij in za to, da mesto mora vsako posojilo vzeti potom javne suskripcije brez sodelovanja zasebnih denarnih zavodov. Poslednja točka je posebno pomenljiva in gotovo jako hudo bode v oči žide. Židovski liberalci se samo zaradi

tega tako silili, da se mestna občina povekša, da se mestne naloge povišajo in bode morala denarja iskati na posodo, pri katerih operacijah bodo židovski denarni zavodi zaslužili lepe svote za svoje posredovanje. Ta nasvet jih tem bolj jezi, ker bi tudi država po tem potu utegnila iskati denar na posodo, če se to obnese pri mestni občini. Tudi decentralizacija uprava je potrebna, ko je mesto se tako razširilo.

Avstrijski patrijotizem Liberčanov. Proti novemu županu se je vladni komisar izjavil, da ne dvomi o avstrijskem patrijotizmu liberškega prebivalstva. Liberški nemški nacijonalci so pa porabili na to prvo priliko, da pokažejo v pravi luči svoj avstrijski patrijotizem. Čestitali so Bismarcku k njegovemu godu in liberška „Volkszeitung“ pri tem zagotavlja, da se bodo Liberčani vedno držali one nemške misli, katero je gojil knez Bismarck. Kako nemško misel je gojil knez Bismarck, je pač dovolj znano, da bi namreč spravil vse Nemce pod prusko oblast. Ta misel je vodilo vsemu javnemu delovanju velikega dela nemških Liberčanov. Vladni krogi imajo pač dovolj povoda, da obračajo svojo pozornost na dogodke v Liberci. Iz tega mesta se razvija prusofilski duh mej Nemce po vsem Severnem Češkem. To so pač le posledice tega, da se je po vsod dajala prednost Nemcem in potuha nemški ošabnosti.

Podržavljenje srednjih šol. Vlada je sedaj podržavila dve češki in dve nemški srednji šoli na Češkem. V Galiciji se jedna srednja šola ustanovi, jedna pa razširi z rusinskimi paralelkami. Minister je vse to bil obljubil že pri budgetni debati in sedaj je pa uradno razglasil. Te naredbe pa nikakor ne morejo zadovoliti češkega naroda. Vlada bi morala pred vsem več storiti za slovanske šole na Moravskem in v Šleziji. Posebno s podržavljenjem češke gimnazije v Opavi bi se ne smelo odlašati. Ali vse kaže, da je vladi pred vsem na tem, da se obrani nemška prednost na Moravskem in v Šleziji. Čuditi se ni, če je češki narod nezadovoljen, če se vlada tako malo ozira na njega najvitalnejše potrebe.

V ogerskem državnem zboru se sedaj vrši budgetna debata o ministerstvu deželne brambe, Opozicijski poslanci se pri tem zopet pritožujejo, da se ne goji dovolj narodni duh v deželni brambi. V Ludovikovi akademiji se namreč nekateri predmeti predavajo v nemščini in iz skupne vojske se prestavljajo častniki v deželno brambo. To sta dve stvari, nad katerimi se grozno izpodtikajo Madjari. Le to jih je nekoliko potolažilo, da je cesar sam od nekega poveljnika zahteval, da naj madjarski poroča, ko mu je hotel nemško poročati. Sicer pa tudi ta debata dokazuje, po čem da Madjari hrepené. Po popolni neodvisnosti deželne brambe od skupne vojske, prva naj se razvije v popolno ogersko vojsko, katera naj bi bila odvisna le od ogerske vlade. Vse to, kar se je Madjarom dosedaj že dovolilo, jih nikakor ne zadovoljuje.

Novo francosko ministerstvo. Konservativni in radikalni listi se še precej pohvalno izražajo o novem ministerstvu, zmerni republikanski je pa jako napadajo. Novi ministri so največ zmernejši radikalci, ne posebni državniški talenti, ali dosedaj neomadeževani možje. Dolgo se pa sedanje ministerstvo najbrž ne bode držalo. Zmerni republikanci mu bodo v zbornici in v senatu delali najhujšo opozicijo. Poskusili je bodo vreči, predno bodo nove volitve, ker se jim je sicer bati, da pri občnih volitvah zgube mnogo mandatov. Zmerni republikanci so zastopniki velicega kapitala in je naravno, da so najbolj prizadeti v panamski aferi. Sicer tudi radikalci neso popolnoma čisti, ali tako neso omadeževani, ker za sleparije neso imeli toliko prilike.

Preganjanje katoliške cerkve v Rusiji. V Rusiji katoliško cerkev preganjajo z nenavadno ostrostjo. V Kielcah na Rusko-Poljskem je neki semeniščnik, ki ni bil druzega kakor podkupljen ovaduh, ovadil profesorje, da pri predavanju se opirajo na poljsko zgodovino in govoré tudi o preganjanju katoliške cerkve na Ruskem. Prišla je komisija, ki je preiskala vse semenišče, pobrala več knjig, seminar zaprla, profesorje pa dala odpeljati v zapor v Varšavo. Tudi cerkev je komisija preiskavala mej božjo službo. Škof je vsled tega nečuvenega dogodka same žalosti zbolel. Kakor se govori, se bode semenišče za zmiraj odpravilo. Vsaj je bil to namen tej preiskavi. Iskali so samo povoda za to. Semeniščnik izdajalec je pa že jedenkrat poprej hotel semenišče zažgati. — General Gurko je pa zadnji čas odstavil dva katoliška župnika. Zares žalostne razmere so za katoliško cerkev v Rusiji in ni ga upanja, da bi se kmalu izboljšale.

Cerkveni letopis.

Novice.

Srebrni jubilej praznujeta letos dva sloveča škofa, kardinal Gibbons in savanski škof Becker. Dne 16. avgusta 1868 ju je posvetil nadškof Spaldnig v baltimorski stolnici. — Mgr. Lasagna iz salezijanske kongregacije gre v kratkem s 40 misijonarji iz Genove v južno Ameriko misijonarit. Par tednov je, kar so ga posvetili v škofa. — V Uešingtènu (Washingtonu) nameravajo ustanoviti stalno mesto apostolskemu delegatu. Mgr. Satobbi, ki je sedaj tam, bi potemtakem imel vedno naslednika. Duhovniki upajo, da dobé potrebno svoto. Treba je 150.000 dolarjev, da bo letnih dohodkov za delegata potrebnih 6000 dolarjev. — V decembru 1894 se prične slovesno praznovanje šestoletnice, kar so angelji prenesli sveto hišico iz Trsata v Loreto. Celo prihodnje leto bo trajalo. Ob tej priliki nameravajo postaviti nov altar v sv. hišici. — Oče Vendelin, ki je s svojim tovarišem o. Konrardijem na Molokaju mej gobovimi na mestu pokojnega junaka krščanske ljubezni o. Damiana, piše, da je gobovih vedno manj. Vlani meseca januvarija jih je bilo 1213, letos — 1100. Oba neustrašena misijonarja sta najboljšega zdravja. — V Albengi je bil pred kratkim posvečen v duhovnika g. Boštjan Gandolfo, župan iz Kjuzavekja (Chiusavecchia), star 75 let. Novomašnik ima tri sinove — duhovnike in jedno hčer — nuno. Dva sinova sta stregla pri očetovi novi maši.

„Tudi mi mučeniki.“

Nekdo je rekel, da je franceska dežela „domovina demonov in svetnikov“; in menda se ni motil. Zakaj med tem, ko nevera in sovraštvo do vsega božjega tam praznuje zdaj svoje najsijajnejše zmagoslavje, se prikazujejo iz nje mučeniki, ki gredo v smrt za svojo vero z ravno tako navdušenostjo, kakor sv. mučeniki iz časov Neronov in Dioklecijanov. — Na vrtu seminarja za tuje misijone v Parizu zbirali so se zadnje dni vsak večer gojenci krog male kapelice Matere božje. Praznovali so obletnico mučeniške smrti bl. Chapedelaina, ki je bil mučen v Kini leta 1856, in bo prihodnje leto proglašen blaženim. V pozno noč so dan na dan odmevale svete pesmi pred podobo blažene Device; stoinpetdeset gojenjcev jo je dan na dan pozdravljalo z mladeniško navdušenostjo z ono že od nekdaj misijonarjem najljubšo: „Ave maris stella“; in ko se je potem pobožnost sklenila z lavretanskimi litanijami, in so vsi mladeniči, nekateri že duhovniki, drugi še-le kleriki, peli: „Kraljica apostolov, prosi za nas! Kraljica mučenikov, prosi za nas! Kraljica spoznavalcev, prosi za nas!... se je sveto veselje bralo na vseh obrazih. — „Od kod ti radostni obrazi, od kod ta navdušenost?“ je nekdo jednega izmed njih vprašal. „To je, ker mislimo tudi mi enkrat postati mučeniki“, mu ta odgovori. — Odgojujejo se večinoma za misijone v Kino. V svojem semeništču pa imajo posebno sobo („chambre des martyrs“), kjer gledajo vsak dan strašna mučeniška orodja, s katerimi so bili dozdaj misijonarji tam mučeni, podobe, ki kažejo njih muke in smrt, in kak mali ostanek, šopek las, brevir, ali krvavo obleko od katerega izmed svojih prednikov. Pri takem pogledu pa slišati besede: „Tudi mi hočemo postati mučeniki“ — da, Francoska je zares: ne samo „dežela demonov“, ampak tudi „domovina svetnikov“.

Udanostne izjave.

Udanostna izjava občine Hotedršica:

Podpisani odborniki hotenjske občine izrekajo Vam, premilostni gospod knezoškof, svojo presrčno zahvalo za trud, ljubezen in posebno gorečnost, ki jo imate za svojo od Kristusa Vam izročeno čedo. — Ako nasprotniki Vašo prevzvišenost napadajo in ako sumničijo Vaše vedno blage namene, Vam podpisani in vsi občani zagotovljajo neomejeno udanost, pokoršćino in spoštovanje.

Hotedršica, 14. januvarija 1893.

Jan. Albreht, župan; Jan. Petkovšek, Jan. Korče, svetovalca; Val. Petkovšek, Jan. Šumrov, Jan. Nagode, Jan. Korče, Fran Albreht, Matija Plečnik, A. Čuk, Štefan Menart, Val. Korenič, odborniki.

Udanostna izjava županstva Stari Trg pri Poljanah:

„Odborniki občine Stari Trg pri Poljanah slovesno in odločno obsojajo v svojem in cele županije imenu vse neosnovane napade na Vašo prevzvišenost. Bodite prepričani, da smo globoko užaljeni, ker vidimo, da za svoj trud, katerega imate za našo večno srečo, pa tudi za napredek našega naroda sploh od nekaterih le nehvaležnost žanjete. Tolažimo se s tem, da je le malo takih nehvaležnikov, da Vas pa narod slovenski ljubi, čisla in spoštuje. Naj zvedó Vaši nasprotniki, da jih obsojamo, pomilujemo, Vam pa da smo v vsem pokorni in udani sinovi.

Županstvo Stari Trg pri Poljanah dné 16. januvarija 1893.

Jos. Bižol, župan; Mark. Majerle, Peter Stavdaher, svetovalca; Mih. Mavrin, Jure Sterk, Peter Stavdaher, P. Majerle, Pavel Rupe, Pavel Bavc, Mart. Majerle, Jure Majerle, J. Truger, odborniki.“

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. aprila.

(**K romarskemu vlaku v Rim**) omenimo, da bodo slovenske romarje v Rimu dne 15. t. meseca knezoškof mariborski sv. očetu predstavili. Na mnoga vprašanja omenimo oponavljaje, da je zadostno število lepih stanovanj, in sicer po 50 kr., 75 kr. in višje v Rimu oskrbljeno. Vozni listki bodo se do odhoda romarskega vlaka dobivali, to za silo tudi na kolodvorih.

(**Poslanec Viljem Pfeifer in „Slov. Narod“.**) Sinoči je „Slov. Narod“ objavil uvodni članek dopis z Dolenjskega z naslovom: „Pastiralna konferencija“ v Novem mestu — in politik Viljem Pfeifer †. — Dopis nosi podpis: S—c in je pisan seveda v Novem mestu. Mi žal si nimamo poročila o shodu svojih somišljenikov v Novem mestu, ki se je vršil dne 4. t. m. v prostorih rokodelskega društva. — Lahko pa rečemo, da toliko cinizma, toliko surovosti in h kratu toliko nevednosti ni bilo že dolgo nagromadane v kakem članku „Narodovem“, kakor v pričujočem. Duhovnom se očita, da so na Kranjskem nehali biti verska korporacija, da so se ponižali v zgolj politično stranko. Na pomoč mora „Narodovemu“ dopisniku celo Buklejev stavek: „Nenaravno pomnoženje politične moči duhovščine se ne strinja z interesi civilizacije, ker nam potem ostaja le alternativa: ali pustiti vero, ali pa svobodo“; na pomoč mora g. S-c-u seveda tlaka in desetina!! — In zakaj vse to očitanje v liberalnem listu? Samo zato, ker so se zbrali duhovniki in drugi somišljeniki v posvet! To je njih greh. Kajti drugega o shodu „Narod“ ne vé povedati kakor, da je bil shod! To je res liberalno. To je svoboda (!?) iz Buklejeve alternative: „ali pustiti vero, ali pa svobodo.“ — Drastičen dokaz, da kjer ni vere, tam tudi ni svobode. — In kaj je zagrešil poslanec Viljem Pfeifer, da ga „Narod“ pokopava med politične mrtvece, pridevajoč mu mrtvaški križec? — Zopét nič druzega, kakor da je prišel na shod svojih volilcev ter se z njimi dogovarjal, kako bode vspešneje zastopal koristi svojih volicev. — „Narod“ piše, da je poslanec Pfeifer podpisal program katoliškega shoda! In zato dostavlja: „Hitro krov na krsta. Requescat in pace!“ — Zaradi tega, ker je Pfeifer to storil, je za napredno-narodno stranko politični mrtvec! Mi nimamo o shodu poročila in torej ne vemo, kaj se je ondi obravnavalo, to pa že danes lahko rečemo: ako je poslanec Pfeifer priznal na shodu svojih volilcev program I. slov. kat. shoda, postavil je s tem krono svojemu dosedanjemu vspešnemu gospodarsko-političnemu delovanju za slovenski narod ter h krati temelj za tem vspešnejše delovanje v prihodnje in ako mu je „Slov. Narod“ v svoji breztaktnosti postavil mrtvaški križec, pripel mu bo pravi narod slovenski zaslužni križec hvaležnosti in spoštovanja kot možu, ki se tudi narodno-naprednih kričačev ne vstraši ter deluje za blaginjo naroda kot vesten katoliški in slovenski poslanec. — Terorizma se ne strašimo, najmanj pa še — „Narodovega!“

(**Nemščina v slovenskih šolah na Štajerskem.**) Letno poročilo štajerskega deželnega šolskega sveta omenja, da je v 20 slovenskih šolskih okrajih na Spodnjem Štajerskem 252 šol in dve slovenski šoli v Andražu in Cmureku. V 50 šolah je pouk utrakvističen, v 197 šolah je nemščina učni predmet in 9 šol je nemških. Po vseh šolah slovenskega Šta-

jerja se poučuje torej nemščina, toda vspehi — kakor poudarja poročilo — niso kaj povoljni in zadovoljivi. Verjamemo! Razlogi so jasni.

(**Kranjska hranilnica**) je imela včeraj svoj redni občni zbor, v katerem je predsednik g. Jos. Luckmann poročal o računskem zaključku in gospodarjenju v minolem letu. Vse upravno premoženje znašalo je koncem 1892. leta 36,536.210 gld. 1 kr. Vloge znašajo koncem 1892. leta 27,805.809 gld. 19 kr., in so se torej pomnožile za 1,163.407 gld. 64 kr. proti onimi lanskega leta. Čisti dobiček hranilnice pa znaša 243.734 gld. 44 kr., od te svote — tako je predlagalo vodstvo — dovoli naj se v založbo nemške deške ljudske, to je, šulferajnske šole, kot zadnji obrok ogromna svota sto petdeset tisoč goldinarjev! Dalje se je dovolilo kot prispevek v nakup Luckmann-ove hiše za pošto 35.000 gld., ostanek se je pa pripisal rezervnemu zakladu, ki znaša zdaj 2,311.027 gld. 15 kr., in vštevši v to svoto še specijalni rezervni zaklad, vkupe torej 3,457.769 gld. 98 kr., to je, 12% vložene imovine.

(**Južna železnica.**) Prejemki v 13 tednu t. l. znašajo 944.594 gld., torej za 186.524 gld. več, nego vlani v tej dobi.

(**Kazenska obravnava na veliki petek.**) Prijatelj našemu listu nam je poslal vprašanje: „Ali so dovoljene kazenske obravnave pri c. kr. sodišču na veliki petek, kakor se je to letos n. pr. prigodilo na Brdu?“ — Krščanskemu čutilu sevéda se ne prilega, na veliki petek klicati ljudi k kazenskim obravnavam, zakon cerkven sevéda tega noben ne ne zabranjuje. Opomniti pa nam je, da taktnost zahteva tudi od sodišč, da take, kristijanom toliko svete dneve ne razpisujejo sodnijskih obravnav, ako se zánje brez posebnih težav more določiti kak drug dan. Reči moramo, da bi bili veseli in hvaležni, ko bi c. kr. sodišča praznovala v smislu cerkvenega zakona vsaj ob nedeljah in zapovedanih praznikih.

(**Gspdč. Ljudmila Makovec**), rodom Hrvatica, ki je z odličnim vspehom absolvirala dunajski konservatorij ter se često udeleževala z izborno svojo igro na glasoviru pri slovanskih slavnostih, priredi v soboto, 8. t. m., v Bösendorferjevej dvorani (Wien, I., Herrengasse, Palais Liechtenstein) svoj koncert. Začetek ob polu 8. uri.

(**Slovenski klub na Dunaju**) ima v soboto, 8. aprila t. l., šesti svoj večer v dvorani „Zum alten Schottenthor“, I., Schottengasse št. 7, z berilom gosp. prof. dr. Janka Pajka: „Spomini na župnika Davorina Trstenjaka“. Začetek ob 8. uri zvečer.

(**Umrl**) je v Gradcu v soboto g. Oskar baron Sluga, rodom Korošec in nečak nekdanjega deželnega predsednika na Koroškem, Fr. barona Sluge. Mnogo hrupa je l. 1867 prouzročilo rajnega ponesrečenje na Kočni, ko je pri nabiranju planink pal s Kočne v velik prepad; na pol mrtvega so ga zopet izvlekli iz brezdna; noge je imel štirikrat zlomljene, — a v tem žalostnem stanju so ga prenesli v župnijo na Javorniku, odtodi pa v Celovec. Pokojnik je bil pravnik.

Društva.

(Ženska Cirkniško-Planinska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda) vabi k veselici, katero priredi dne 9. aprila 1893 v prostorih planinske čitalnice. Vspored: 1. a) S. Gregorčič: „Blagovestnikom“, b) J. Bilc: „Pomladni glasovi“, deklamuje gospica B. Terčeljeva. 2. A. Nedved: „Naša zvezda“, poje mešani zbor. 3. Govor. 3. B Mendelssohn: „Ženitvena koračnica“, četeroročno svirata na glasoviru gospica J. Malovrhova in g. F. Juvánec. 5. a) R. Wagner: „Molitev kralja Henrika“, iz opere „Lohengrin“; b) F. S. Vilhar: „Kam?“, samospeva za bas; poje gospod D. Schrautzer. 6. A. Nedved: „Vijoličin vonj“, poje mešani zbor. 7. V. Parma: „Pesnij venec“, svira na glasoviru gospica J. Malovrhova. 8. J. Bleiweis: „Bob iz Kranja“, veseloigra s petjem v enem dejanju. 9. Šaljiva loterija. — Začetek ob pol 8. uri zvečer. — Vstopnina za osebo 30 kr., za družino 50 kr. — Preplačila se hvaležno sprejmó. — K obilni udeležbi vabi najuljudneje odbor.

(Družba sv. Cirila in Metoda za Istro.) Poročali smo o svojem času, da nameravajo isterski Slovani osnovati za Istro posebno družbo sv. Cirila in Metoda. Pravila tej novi družbi je vlada sedaj potrdila. Sedež društvu je v Pulju, delovanje društva obsega pokrajino Istro; namen mu je, pospeševati hrvatsko in slovensko slovstvo v Istri na katoliškem in narodnem temelju. Društvo vodi odbor treh odbornikov: predsednika, tajnika in blagajnika, katerim voli glavni zbor tri namestnike. Prvo leto vodijo društvo: dr. Vitezič v Krku, predsednik, dr. M. Laginja, tajnik, dr. Andrej Stanger, blagajnik; namestniki so: Viktor Tomičić, dr. K. Janežič, dr. M. Trinajstić.

Telegrami.

Dunaj, 6. aprila. Cesar je osebno čestital gardinemu kapitanu grofu Neippergu v njegovem stanovanju k njega osemdesetletnici.

Dunaj, 7. aprila. Bolgarski knez je dopoldne prišel v velikem spremstvu. Mej drugim ga spremljajo tudi minister Stambolov, Grekov, ter predsednik sobranju Petkov.

Pariz, 6. aprila. Kolumbijska vlada je dovolila dvajsetmesečno podaljšanje koncesije za zgradbo panamskega prekopa.

Beligrad, 6. aprila. Danes je bila prva seja skupščine. Prišli so vsi ministri in poslanci. Liberalci so poklicali učnega ministra Gjordjeviča za starostnega predsednika. Radikalci so zahtevali, da se poslanci sештejejo po imenih. Ker se to ni dovolilo, so zapustili dvorano z obema naprednjakoma vred. Seja se potem brez ovir nadaljevala.

Potsdam, 7. aprila. Princesinja Friderik Leopold je po noči porodila sina.

Inique, 6. aprila. V Chilu buknila vstaja. Proglasilo se je obsedno stanje v Santiagu.

Tujci.

5. aprila

Pri *Maliču:* Koblun, Ivankovič, Muchalup, Oresnik, Janowitz, Brust, trgovci; Schulhof s soprogo; Rosner in Schwarzer, potovalca, z Dunaja. — Kregezy, potovalec; Tolentino, Tedeschi, Kostjančič, zasebniki, iz Trsta. — Plana, zasebnik, iz Kočevja. — Stare, zasebnik, iz Kamnika. — Fanganel, zasebnik, s soprogo, iz Pulja. — Schrey, uradnik, iz Jesenic. — Jezman iz Budejevic. — Nestroy, stotnik, iz Gradca. — Flurman iz Bleda. — dr. Traun, odvetnik, iz Celovca. — dr. Mayr s soprogo iz Solnograda. — Sutter s sinom iz Konjic. — Gollitsch, potovalec, iz Celja. — Uhlman iz Berolina. — Bauer iz Brna. — Perko, trgovec, iz Maribora. — Sehnabl, trgovec, iz Prage. — Apalk, trgovec, iz Šmarija.

Pri *Slonu:* Preyer; Theaharis, dijak; Keller s hčerjo, in Goldscheider, trgovec, z Dunaja. — Reitter, Sperling, trgovca, in Höfferle iz Brna. — Schulz, zasebnik, iz Novega Mesta. Monsuffa, Dodmassei, Bamboschek in Grandi iz Trsta. — Mally, zasebnik, s hčerjo, iz Kranja. — Smola, posestnik, iz Novega Mesta. — Mireis, operni pevec, iz Celovca. — Krainc, posestnica, iz Ilir. Bistrice. — Smola, trgovčeva soproga, s sestro, iz Sevnice. — Appellis iz Marselja. — Karbulka, profesor, iz Zagreba. — Bolf, trgovec, iz Delnic. — Weissenbeck, trgovec, iz Monakovega.

Pri *Južnem kolodvoru:* Stiasny iz Kamnika. — Miklautsch iz Beljaka. — Höferle, zasebnik, z Rake. — Bisiach iz Trsta. — Reset iz Kranja.

Pri *avstrijskem caru:* dr. Pregel iz Gradca. — Pintar, dijak, iz Kranja. — Lang, potovalec, iz Laškega Trga.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje zrakomera v mm	Stanje toplomera po Celziju	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
6	7. u. zjut.	739·2	6·8	sl. vzh.	oblačno	0·00
	2. u. pop.	738·3	13·0	„	jasno	
	9. u. zveč.	739·6	7·0	„	„	

Srednja temperatura 8·9°, za 0·3° nad normalom

Št. 3327. 193 3—1

Razglas.

Na deželnem zemljišču za šent petersko cerkvijo in c. kr. vojašnico zgradila se bode **nova deželna bolnišnica**.

Dotična stavbinska dela oddala se bodo po spodaj navedenih obrtnih skupinah po jednotnih cenah za izvršena dela; sprejemale se bodo pa tudi splošne ponudbe za vse ali za več skupin v izvršitev določenih del.

Zaradi oddaje tega dela se razpisuje **pismena ponudbena obravnava** do **12. ure dopoldne**

dné 21. aprila 1893.

Po skupinah razvrščeno delo je zračunjeno tako-le:

a) **Kopanje tal in zidarsko delo**	gld.	118.850·—
b) **tesarsko delo**	„	38.150·—
c) **krovsko delo**	„	8.230·—
d) **kleparsko delo**	„	6.400·—
e) **kamnoseško delo**	„	13.200·—
f) **potrebno železje**	„	13.220·—
g) **mizarsko delo**	„	13.529·50
h) **ključavničarsko delo**	„	9.500·—
i) **pleskarsko delo**	„	10.300·—
k) **steklarsko delo**	„	3.850·—
l) **slikarsko delo**	„	2.605·—

Dotični stavbinski podatki, namreč splošni in posebni pogoji, načrti, proračuni stroškov in cenilniki so na razgled v pisarni deželnega stavbinskega urada v deželnem dvorcu, Gospodske ulice štev. 2, v II. nadstropju v navadnih uradnih urah.

Ponudniki naj svoje ponudbe vsaj **do dné 21. aprila t. l. do 12. ure dopoldne** oddajo pri vložnem zapisniku deželnega odbora kranjskega.

Ponudbe morajo biti kolekovane in zapečatene z napisom na zavitku: „Ponudba za . . . . . delo pri zgradbi deželne bolnišnice v Ljubljani“. Vsaki ponudbi se mora priložiti 5% jamčevina dotične zgoraj navedene cene bodisi v gotovini, bodisi v hranilničnih knjižicah, ali v avstrijskih državnih dolžnih pismih po kursni ceni, če ta ne presega nominalne vrednosti.

Vsak ponudnik se mora v ponudbi izjaviti, da so mu znani vsi zgoraj omenjeni stavbinski podatki ter da se pogojem podvrže.

Ponudniki naj zapišejo razločno s številkami in z besedo, koliko odstotkov odjenjajo od jednotnih dražbenih cén, ter naj ponudbi pristavijo kraj in dan, potem svoje bivališče, svoj posel in lastnoročni podpis krstnega in rodbinskega imena.

Deželni odbor si pridržuje pravico izmed ponudnikov po svojem preudarku izbrati si podjetnika ne gledé na to, koliko odstotkov kdo odjenja, ali pa tudi razpisati novo obravnavo.

Oziralo se bode le na pismene, v propisani dôbi došle ponudbe.

Gledé varščine (kavcije) opozarjajo se ponudniki sosebno na § 8 splošnih pogojev.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dné 6. aprila 1893.

Dunajska borza.

Dné 7. aprila.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld.	80 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	98 „	65 „
Zlata renta 4%, davka prosta	117 „	10 „
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	96 „	90 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	992 „	— „
Kreditne akcije, 160 gld.	358 „	— „
London, 10 funtov strl.	121 „	70 „
Napoleondor (20 fr.)	9 „	67 „
Cesarski cekini	5 „	76 „
Nemških mark 100	59 „	57½ „

Dné 6. aprila.

Ogerska zlata renta 4%	115 gld.	90 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	95 „	40 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	148 „	— „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	166 „	75 „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	198 „	— „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 „	80 „
Zastavna pisma „ „ „ „ 4½%	100 „	— „
Kreditne srečke, 100 gld.	201 „	50 „
St. Genóis srečke, 40 gld.	67 „	— „
4% srečke dunajske parobrodne družbe	140 gld.	— kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	20 „	50 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	— „	— „
Salmove srečke, 40 gld.	69 „	25 „
Windischgraezove srečke, 20 gld.	74 „	— „
Ljubljanske srečke	22 „	75 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	156 „	30 „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2950 „	— „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	— „	— „
Papirnih rubeljev 100	126 „	— „

List „Mercur“. Zanesljiva **informacija** o stalno obrestnih in dividendnih papirjih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odločilnih pojavih na dunajski borzi. Svéti pismeni in ustni brezplačno. **Celotna naročnina s poštno pošiljatvijo vred gld. 2·60.**

Menjarnična delniška družba **„MERCUR“** **Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.**

Vestni nasveti za dosego **kolikor moč visokega obrestovanja** pri najpopolnejši varnosti **naloženih glavnic.**

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič. Odgovorni vrednik: Andrej Kalan. Tisk „Kat. tiskarne“ v Ljubljani.